

НАВЧАЛЬНИЙ КУРС «ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ»

2024 р.

Навчальний курс розроблено за підтримки Управління внутрішнього контролю Збройних Сил України та Управління з питань запобігання та виявлення корупції Збройних Сил України в рамках міжнародного проекту “Посилення демократичного контролю над Збройними Силами України”, який здійснюється Міністерством оборони України та Програмою підтримки ОБСЄ для України.

Автори:

Володимир Лукічов, полковник запасу, кандидат військових наук, експерт з демократичного контролю над збройними силами (напрямок: права та свободи військовослужбовців).

Богдан Сенік, полковник, начальник Управління зв'язків з громадськістю Збройних Сил України.

Андрій Коренько, капітан 1 рангу запасу, експерт з демократичного контролю над збройними силами (напрямок: демократичний контроль над збройними силами).

Леонід Рибалко, полковник юстиції запасу, експерт з демократичного контролю над збройними силами (напрямок: доброчесність).

Віталія Дерябіна, експертка з демократичного контролю над збройними силами (напрямок: гендер).

Усі права захищені. Жодна частина цього навчального курсу не може бути відтворена, збережена в пошуковій системі, передана або використана у будь-якій формі або будь-якими засобами – електронними, механічними, копіюванням, записом або іншим чином – без дозволу авторів або посилання на видання.

У цій публікації висловлено виключно погляди авторів. Вони необов'язково відображають офіційну позицію ОБСЄ.

Проекти, що реалізуються в рамках Програми підтримки ОБСЄ для України, фінансуються внесками держав-учасниць та партнерів ОБСЄ. Повний список донорів програми можна побачити тут:

https://www.osce.org/files/f/documents/6/9/540930_9.pdf

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Навчальний план та організація навчального процесу.....	5
Модуль 1. Поняття та принципи доброчесності у Збройних Силах України.....	7
Модуль 2. Правові основи доброчесності. Антикоруptionне законодавство.....	9
Модуль 3. Антикоруptionна система України. діяльність суб'єктів демократичного цивільного контролю над Збройними Силами України стосовно впровадження доброчесності.....	12
Модуль 4. Система забезпечення доброчесності та протидії корупції на відомчому рівні (Міністерства оборони України та ЗС України).....	15
Модуль 5. Свідоме ставлення та дотримання встановлених антикорупційним законодавством обмежень і заборон.....	19
Модуль 6. Доброчесність та запобігання корупції.....	23
Модуль 7. Порядок дій у разі виявлення (отримання) інформації про вчинення корупційного або пов'язаного із корупцією правопорушення здійсненого військовою (цивільною) посадовою особою.....	26
Модуль 8. Відповідальність за порушення встановлених антикорупційним законодавством морально-етичних норм поведінки, вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією.....	29
Модуль 9. Впровадження доброчесності та скорочення корупційного потенціалу у діяльності Збройних Сил України у період дії правового режиму воєнного стану	32
Модуль 10. Формування доброчесної поведінки та нульової толерантності до корупції.....	35

Вступ

Формування доброчесної поведінки у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України завжди залишалось одним із пріоритетних завдань оборонного відомства. Однак надзвичайну актуальність дане питання набуло саме в умовах дії режиму воєнного стану. Адже наразі лівова частина бюджетних коштів держави або пожертвувань організацій громадянського суспільства та міжнародних партнерів максимально спрямована на всебічне забезпечення українського війська усіма необхідними матеріально-технічними засобами для ефективної збройної боротьби з російським агресором. Відтак, українське суспільство вправі очікувати від Міністерства оборони України та Збройних Сил України створення такої ситуації, коли будь-які корупційні прояви або інші неправомірні дії, будуть отримувати не лише адекватну реакцію компетентних органів, а й їх повне несприйняття серед усіх категорій особового складу.

Слід зазначити, що в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України проводиться відповідна робота щодо системного впровадження доброчесності на всіх рівнях військового управління. Однак низка резонансних корупційних скандалів навколо діяльності оборонного відомства під час дії воєнного стану засвідчила, що потрібного результату в цьому напрямку ще, на жаль, не досягнуто. Безумовно це пов'язано з багатьма об'єктивними чинниками, які насамперед викликані слабкою системою контролю та недостатньою прозорістю за використанням бюджетних коштів, так і частковою закритістю військового відомства в умовах дії воєнного стану.

Водночас, існують і суб'єктивні чинники, які певною мірою гальмують процеси впровадження доброчесності в модель поведінки військових посадових осіб і державних службовців Міністерства оборони України та Збройних Сил України. Передусім це стосується якості проведення цільових профілактичних заходів, зокрема, навчання особового складу оборонного відомства основам доброчесності, які мають згенерувати відповідні зміни в ментальності особового складу. Крім того, актуальність таких навчань також обумовлена прагненням України якомога скоріше впровадити в систему діяльності військового відомства України принципи і стандарти прийняті в арміях країн НАТО.

У свою чергу ОБСЄ, яке сьогодні надає підтримку Україні в демократизації сектора безпеки і оборони, відносить питання доброчесності до ключових складових демократичного цивільного контролю над Збройними Силами України (ДЦК). Тому цілком природно, що нинішньою Програмою підтримки ОБСЄ України передбачено опрацювання навчального курсу "Доброчесність у Збройних Силах України".

Передусім цей навчальний курс буде корисним військовим посадовим особам та державним службовцям Міністерства оборони України та Збройних Сил України функціональні обов'язки яких, насамперед пов'язані з ресурсним забезпеченням. Крім того, на думку експертів, навчальний курс з доброчесності має стати в нагоді і для командирів (начальників) та уповноважених осіб Міноборони, які відповідають за формування цінностей та орієнтирів у підлеглому особового складу.

Навчальний план та організація навчального процесу

Мета навчального курсу:

поглиблення теоретичних знань з підвищення професійного рівня військових посадових осіб та державних службовців (далі слухачі) з питань запобігання корупції та впровадження стандартів доброчесності й етичної поведінки в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України;

розвиток системного мислення та практичної підготовки слухачів до відпрацювання специфічних завдань, пов'язаних із створенням у військовому середовищі атмосфери несприйняття корупційних проявів;

формування у всіх категорій особового складу доброчесної поведінки та нульової толерантності до корупції

Цілі та завдання курсу:

систематизувати наявні знання, вміння та сприяти введенню новітніх практик запобігання корупції, впровадження стандартів доброчесності військових посадових осіб та державних службовців Міністерства оборони України та Збройних Силах України. Підвищити їх рівень обізнаності щодо вимог міжнародних документів та законодавства України у сфері запобігання корупції, актуальною практикою застосування відповідних норм щодо наявних вимог, заборон та обмежень, а також вжиття необхідних заходів реагування.

Результат навчання:

надати знання щодо правових та організаційних засад функціонування системи запобігання корупції та забезпечення доброчесності; державної антикорупційної стратегії; ціннісних основ військової (державної) служби; принципів доброчесності та етичних стандартів поведінки;

розвинути уміння щодо застосування антикорупційного законодавства, аналізувати основні причини виникнення недоброчесної поведінки, дотримуватися етичних стандартів і норм поведінки;

сформувати навички щодо передбачення ризиків виникнення та унеможливлення корупційного правопорушення; ухвалювання рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування в частині оцінки корупційних ризиків та корупційних зловживань.

Обсяг і структура навчального курсу

Навчальний курс складається з 7 модулів. Для кожного модуля визначена його головна мета та очікувані результати навчання слухачів, які сформульовані як спроможності слухачів продемонструвати володіння компетентностями, які формуються під час навчання. Мета кожного модуля є складовою загальної мети. Це означає, що всі модулі інтегровані і взаємопов'язані, тобто результати вивчення кожного модуля враховуються під час вивчення наступного, що у підсумку має сформувати цілісні знання з питань запобігання корупції та впровадження доброчесності в систему діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України.

Вивчення змісту навчального плану курсу здійснюється шляхом проведення лекційних, практичних занять (групові, семінари, круглого столу), а також самостійних занять слухачів з навчальним матеріалом.

Лекції — основна форма проведення навчальних занять курсу, на якій буде здійснюватися послідовний виклад теоретичного матеріалу за спланованими темами в модулях.

У ході викладення лекційного матеріалу будуть надані рекомендації щодо використання основних висновків за темами на практичних заняттях, а також завдання на самостійну роботу.

Під час практичних занять для слухачів пропонується новітній підхід до вивчення дисципліни, а саме: розгляд, вивчення, аналіз та подальше обговорення в режимі дискусії проблемних питань, що стосуються доброчесності, корупції або пов'язаних з корупцією понять, таких як: доброчесність, корупційні ризики, встановлені антикорупційним законодавством обмеження і заборони тощо. Обговорення проблемних

питань має відбуватися за пропозицією слухачів у формі підготовки для подальшого теоретичного вивчення наступних тем курсу.

Самостійна робота

Засвоєння змісту курсу передбачає виконання слухачами самостійної роботи з метою самостійного усвідомлення термінів та проблем, які виникають у зв'язку з провадженням доброчесності, а також з метою самоконтролю знань та підготовки до практичних занять. Систематична самостійна робота дає можливість закріпити матеріал курсу, акцентує увагу на головних проблемах тем, що вивчаються. Самостійна робота передбачає:

- підготовку до дискусій за запропонованою тематикою практичних занять;
- підготовку до модульного контрольного опитування.

Перевірка якості підготовки слухачів здійснюється під час поточного контролю. Поточний контроль проводиться у формі контрольних опитувань після вивчення кожного модуля.

Всього на навчання відведено 87 годин, з них: 54 години на заняття під керівництвом лекторів (тренерів), 10 годин на практику, 10 годин на поточний контроль, 33 години на самостійні заняття.

Усього годин	З них		Заняття під керівництвом лектора (тренера)		
	під керівництвом лектора	самостійні заняття	лекція	практичне заняття	поточний контроль
87	54	33	34	10	10

Модуль 1. Поняття та принципи доброчесності у Збройних Силах України

Тема 1. Що означає поняття “доброчесність”. Доброчесність у Збройних Силах України.

Моральні аспекти. Індивідуальна доброчесність. Елементи встановлення та підтримання обстановки доброчесності. Поняття та значення доброчесності в ЗС України. Принципи доброчесності.

Тема 2. Особливості реалізації принципів доброчесності у Збройних Силах України.

Пріоритет службових інтересів. Політична нейтральність. Неупередженість. Компетентність. Прозорість. Нерозголошення службової інформації (конфіденційність). Утримання від виконання незаконних наказів (розпоряджень). Корпоративність.

Тема 3. Доброчесність військових (посадових) осіб

Аспекти доброчесності військових (посадових) осіб. Вектори удосконалення правового регулювання доброчесної поведінки військових посадових осіб у Збройних Силах України. Шляхи підвищення ефективності правового забезпечення доброчесної поведінки посадових осіб у Збройних Силах України під час дії режиму воєнного стану

Практичне заняття: Роль і місце ЗС України у затвердженні стандартів доброчесної поведінки в суспільстві

Усього годин	З них		Заняття під керівництвом лектора (тренера)		
	під керівництвом лектора	самостійні заняття	лекція	практичне заняття	поточний контроль
8	5	3	3	1	1

Питання до модульного контрольного опитування за модулем 1:

1. Доброчесність – це добро та честь.
2. Індивідуальна доброчесність у контексті службової діяльності.
3. Індивідуальна доброчесність у контексті боротьби з корупцією.
4. Елементи встановлення та підтримання обстановки доброчесності.
5. Доброчесність у Збройних Силах України, як суспільне явище.
6. Визначальний принцип діяльності військових (посадових осіб).
7. Що передбачає пріоритет службових інтересів.
8. Суть принципу політична нейтральність.
9. До чого зобов'язує неупередженість.

10. Що включає в себе компетентність військової (посадової) особи?
11. Забезпечення прозорості в службовій діяльності.
12. Вимоги до нерозголошення службової інформації.
13. Як утриматися від виконання незаконних наказів (розпоряджень)?
14. Вимоги до корпоративної етики.
15. Правовий аспект доброчесності військових (посадових) осіб.
16. Інформаційний аспект доброчесності військових (посадових) осіб.
17. Морально-етичний аспект доброчесності військових (посадових) осіб.
18. Ціннісний аспект доброчесності військових (посадових) осіб.
19. Діяльнісний аспект доброчесності військових (посадових) осіб.
20. Що впливає на підвищення ефективності правового забезпечення доброчесності?

Література:

- Закон України “Про запобігання корупції” № 1700VII від 14 жовтня 2014 р. [Електронний ресурс];*
- Дисциплінарний статут Збройних Сил України[Електронний ресурс];*
- Закон України “Про державну службу” [Електронний ресурс];*
- Резолюція 51/59 Генеральної Асамблеї ООН: Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб[Електронний ресурс];*
- Рекомендація Ради Європи (2000) [Електронний ресурс] ;*
- Міжнародні стандарти INTOSAI для вищих органів фінансового контролю;*
- Виховання доброчесності та боротьба з корупцією в оборонному секторі Збірник прикладів (компендіум) позитивного досвіду/ Женевський центр демократичного контролю над збройними силами (ДКЗС), 2010 рік. Режим доступу: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/UKR_Compandium_Text.pdf;*
- Кодекс доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України , затверджений Міністром оборони України 15 березня 2017 року[Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/content/corruption/Codecs.pdf>;*
- Самооцінка стану виконання програм розбудови доброчесності. Звіт за результатами експертного аналізу в Україні/НАТО, 2019 рік, 112 ст. Режим доступу: [https://www.mil.gov.ua/content/corruption/Zvit_ekspert_analiz.](https://www.mil.gov.ua/content/corruption/Zvit_ekspert_analiz;);*
- Приліпко М.О./Сутність категорії “Доброчесність військових посадових осіб”, Електронне наукове видання “Аналітично-порівняльне правознавство” - С. 121—123 Режим доступу: [https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/02/24.](https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/02/24.;);*
- Доброчесність: поняття, складові та історія /офіс НАЗК, 2021 рік . Режим доступу: [https://prosvita.nazk.gov.ua/blog/dobrochesnist-ponyattya-skladovi-ta-istoriya](https://prosvita.nazk.gov.ua/blog/dobrochesnist-ponyattya-skladovi-ta-istoriya;);*
- “Правові проблеми визначення доброчесності як правової категорії в Україні” / В.О. Рядінська, О.В. Карпушова/ Науковий вісник Ужгородського національного університету Том 6 5, 2021 рік. Режим доступу: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.65.7>*

Модуль 2 Правові основи доброчесності. Антикорупційне законодавство

Тема 1. Міжнародні інструменти впровадження доброчесності

Що включають в себе правові основи доброчесності. Міжнародне антикорупційне законодавство. Міжнародні стандарти та правові рамки. Як працюють міжнародні стандарти та правові рамки.

Тема 2. Доброчесність в українському законодавстві.

Нормативно-правові акти що регулюють антикорупційні правовідносини. Антикорупційна стратегія як основний програмний документ в антикорупційній сфері. Акти Національного агентства з питань запобігання корупції. Акти Міністерства оборони України та Збройних Сил України. Зміни в антикорупційному законодавстві України під час дії воєнного стану.

Практичне заняття: Законодавче забезпечення діяльності антикорупційних органів України.

Усього годин	З них		Заняття під керівництвом лектора (тренера)		
	під керівництвом лектора	самостійні заняття	лекція	практичне заняття	поточний контроль
7	5	2	3	1	1

Питання до модульного контрольного опитування за модулем 2

1. Що включають в себе правові основи доброчесності.
2. Конвенції та резолюції ООН стосовно впровадження доброчесності та боротьби з корупцією.
3. Антикорупційні документи ЄС.
4. Конвенції Ради Європи проти корупції.
5. Зміст та вимоги Конвенції ООН проти корупції(ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006 року №251-V).
6. Мета прийняття та значення Документа Монтре.
7. Конвенція Ради Європи про кримінальну відповідальність за корупцію(ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006 року №252-V, як засіб забезпечення координованої криміналізації великого числа корупційних дій.
8. Конвенція Ради Європи про цивільно-правову відповідальність за корупцію(ратифікована Законом України від 16 березня 2005 року №2476-IV) - перша спроба визначити загальні міжнародні норми в галузі цивільного права і корупції.
9. Кодекс поведінки ОБСЄ стосовно військово-політичних аспектів безпеки, як один з найбільш інноваційних нормативних документів в галузі безпеки.

10. Виховання доброчесності та боротьба з корупцією в оборонному секторі. Збірник прикладів (компендіум) позитивного досвіду.
11. Роль міжнародних стандартів та правових рамок.
12. Як працюють міжнародні стандарти та правові рамки?
13. Нормативно-правові акти, що утворюють систему антикорупційного законодавства та впровадження доброчесності).
14. Характеристика Антикорупційної стратегії, як основного програмного документу в антикорупційній сфері.
15. Закон України “Про запобігання корупції” – основа антикорупційного законодавства.
16. Закон України “Про державну службу”, як основний документ, що визначає принципи, правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної поведінки посадової особи
17. Акти Національного агентства з питань запобігання корупції.
18. Акти Міністерства оборони України та Збройних Сил України щодо впровадження доброчесності та боротьби з корупцією.
19. Кодекс доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України , затверджений Міністром оборони України 15 березня 2017 року, встановлення принципів доброчесної поведінки військових посадових осіб, державних службовців Збройних Сил України.
20. Зміни в антикорупційному законодавстві України під час дії воєнного стану.

Література:

- Закон України “Про запобігання корупції” № 1700VII від 14 жовтня 2014 р. [Електронний ресурс];*
- Закон України “Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки” [Електронний ресурс];*
- Закон України “Про державну службу” [Електронний ресурс];*
- Конвенція ООН проти корупції(ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006 року №251-V) [Електронний ресурс];*
- Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності [Електронний ресурс];*
- Резолюція 51/59 Генеральної Асамблеї ООН: Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб[Електронний ресурс];*
- Конвенція Ради Європи про кримінальну відповідальність за корупцію(ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006 року №252-V) [Електронний ресурс] ;*
- Конвенція Ради Європи про цивільно-правову відповідальність за корупцію(ратифікована Законом України від 16 березня 2005 року №2476-IV) [Електронний ресурс];*
- Кодекс поведінки ОБСЄ стосовно військово-політичних аспектів безпеки[Електронний ресурс];*
- Виховання доброчесності та боротьба з корупцією в оборонному секторі Збірник прикладів (компендіум) позитивного досвіду/ Женевський центр демократичного контролю над збройними силами (ДКЗС), 2010 рік. Режим доступу: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/UKR_Compendium_Text.pdf;*
- Державна антикорупційна програма на 2023—2025 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 04 березня 2023 р. № 220[Електронний ресурс];*
- Антикорупційна програма Міноборони на 2021-2024 роки (затверджена наказом Міноборони від 31.08.2021 №264[Електронний ресурс];*
- Кодекс доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, в*

Міністерстві оборони України та Збройних Силах України , затверджений Міністром оборони України 15 березня 2017 року[Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/content/corruption/Codecs.pdf>;

Правові основи виховання доброчесності та міжнародні стандарти/ Цілісність сектору безпеки, The Geneva Centre for Security Sector Governance (DCAF), - 2024 рік. Режим доступу: <https://securitysectorintegrity.com/uk/>;

Антикорупційне законодавство/ Національне агентство України з питань державної служби, - 2023 рік. Режим доступу: <https://nads.gov.ua/dobrochestnist-ta-zarobigannya-korupcii/antikorupcijne-zakonodavstvo>;

“Міжнародне антикорупційне законодавство та Конвенція ООН проти корупції: до чого тут Україна?” /Офіс доброчесності НАЗК,-2020 рік. Режим доступу: <https://prosvita.nazk.gov.ua/blog/ofis-dobrochesnosti-ogoloshuye-pro-zapusk-antykoruptsijnnyh-urokiv>

Правові проблеми визначення доброчесності як правової категорії в Україні” / В.О. Рядінська, О.В. Карпушова/ Науковий вісник Ужгородського національного університету Том 65, 2021 рік. Режим доступу: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.65.7>

Антикорупційне право, Навчальний посібник / В.І.Литвиненко Ю.П.Лісовська П.М.Лісовський, Видавничий дім “Кондор”, 2018. — 240 с. Режим доступу: <http://dcmaup.com.ua/assets/files/antikorupcijne-pravo>.

Модуль 3. Антикорупційна система України. Діяльність суб'єктів демократичного цивільного контролю над Збройними Силами України стосовно впровадження доброчесності.

Тема 1. Поняття та рівні антикорупційної системи. Система антикорупційних органів України

Поняття антикорупційної системи. Система антикорупційних органів України за функціоналом. Суб'єкти прийняття політичних рішень (залучені органи). Спеціалізовані антикорупційні органи.

Тема 2. Антикорупційні органи з превентивною функцією.

Основні завдання та функції. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). Залучені органи першого рівня (Суб'єкти прийняття політичних рішень): Верховна Рада України (Комітеті з питань антикорупційної політики); Президент України (Національна рада з питань антикорупційної політики); Кабінет Міністрів України та Міністерство юстиції України.

Тема 3. Антикорупційні органи з оперативною функцією

Основні завдання та функції. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ). Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП). Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА). Інші органи, залучені до здійснення антикорупційних заходів і підсилення антикорупційної системи в Україні: Національна поліція (НП); Державне бюро розслідувань (ДБР); Служба безпеки України (СБУ); Органи прокуратури; Бюро економічної безпеки України.

Тема 4. Судова влада в антикорупційній системі України

Основні завдання та функції. Спеціальний антикорупційний орган -Вищий антикорупційний суд. Залучені (допоміжні) органи -загальні суди.

Тема 5. Діяльність суб'єктів громадського нагляду над Збройними Силами України стосовно впровадження доброчесності.

Антикорупційна діяльність в Україні громадських організацій та об'єднань. Переваги антикорупційної діяльності громадських організацій та об'єднань. Участь громадськості в заходах щодо запобігання корупції. Громадська антикорупційна рада при Міністерстві оборони України. Медіа як один із найголовніших суб'єктів антикорупційної боротьби. Діяльність медіа у сфері виховання доброчесності та викриття корупції в ЗС України.

Практичне заняття: *Аналіз діяльності та наданих повноважень антикорупційних органів відповідно до розподілу між слухачами.*

Усього годин	З них		Заняття під керівництвом лектора (тренера)		
	під керівництвом лектора	самостійні заняття	лекція	практичне заняття	поточний контроль
12	7	5	5	1	1

Питання до контрольного опитування за модулем 3:

1. Поняття антикорупційної системи України.
2. Система антикорупційних органів України, основні функції та завдання.
3. Верховна Рада України — єдиний законодавчий орган влади.
4. Комітет з питань антикорупційної політики Верховної Ради України, завдання та функції.
5. Президент України – суб’єкт прийняття політичних рішень з питань формування та реалізації антикорупційної політики.
6. Національна рада з питань антикорупційної політики- повноваження та функції.
7. Завдання Кабінету Міністрів України щодо антикорупційної політики, як вищого органу виконавчої влади.
8. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) – ключовий спеціалізований антикорупційний орган.
9. Завдання НАЗК.
10. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) – державний правоохоронний орган.
11. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) – самостійний підрозділ Офісу Генерального прокурора.
12. Органи, залучені до здійснення антикорупційних заходів і підсилення антикорупційної системи в Україні. Коротка характеристика.
13. Вищий антикорупційний суд (ВАКС) – постійно діючий вищий спеціалізований суд у системі судустрою України. Повноваження та задачі.
14. Завдання загальних судів в антикорупційній системі України.
15. Організації громадянського суспільства як суб’єкти, що можуть відігравати важливу роль у боротьбі з корупцією та впровадженню доброчесності.
16. Діяльність громадських організацій та волонтерських рухів, метою яких є впровадження доброчесності та боротьба з корупційними правопорушеннями в ЗС України.
17. Переваги антикорупційної діяльності громадських організацій та об’єднань.
18. Що передбачає участь громадськості в заходах щодо запобігання корупції?
19. Медіа як засіб демократичного цивільного контролю над збройними силами та іншими військовими формуваннями держави, що постійно висвітлює будь-які корупційні правопорушення у військовому середовищі.

20. Роль, яка відводиться представникам медійного простору у контексті загальнодержавної антикорупційної діяльності.

Література:

Закон України “Про запобігання корупції” № 1700VII від 14 жовтня 2014 р. [Електронний ресурс];

Закон України “Про Національне антикорупційне бюро України”. [Електронний ресурс];

Закон України “Про прокуратуру” від 14.10.2014 № 1697-VII [Електронний ресурс];

Закон України від 10.11.2015 р. № 772-VII “Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів” [Електронний ресурс];

Постанова Верховної Ради України від 23.02.2023 року №2929-IX [Електронний ресурс];

Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 №580-VIII [Електронний ресурс];

Закон України “Про Бюро економічної безпеки України” від 16.12.2020 №1089-IX [Електронний ресурс];

Закон України “Про Вищий антикорупційний суд” від 7 червня 2018 року № 2447-VIII [Електронний ресурс];

Постанова Верховної Ради України від 23.02.2023 року №2929-IX [Електронний ресурс];

Указ Президента України “Про Національну раду з питань антикорупційної політики” від 14.10.2014 № 808/2014 [Електронний ресурс];

Антикорупційна система/Офіс доброчесності НАЗК, Антикорупційна енциклопедія-2024 рік. Режим доступу:

<https://prosvita.nazk.gov.ua/encyclopedia/antykoryuptsijna-systema-v-ukrayini>;

“Система антикорупційних органів України” / Адам Лаверентійович ДАЛЬ/ Харківський національний університет внутрішніх справ стор.99-102, 2021 рік. Режим доступу: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dc7a60eb-3b58-4535-b6ce-d2b6e90b0778/content>;

“Система антикорупційних органів .Корупційні правопорушення”/ Андрій Кухарук, 21 стр., 2024 рік. Режим доступу:

<https://courses.prometheus.org.ua/c4x/NAUKMA/ANTICOR101/asset/>;

“Інститути громадянського суспільства як суб’єкти протидії корупції в Україні”/ Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки Трепак В.М, Том 31 (70) № 4, 2020 рік, ст.204-211. Режим доступу:

https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/4_2020/35;

Участь громадян у протидії корупції / Навчальні інструменти для викладачів і фахівців Серія модулів УНЗ ООН з протидії корупції, Модуль 10 , 2020 рік, - 46 стр. Режим доступу: https://grace.unodc.org/grace/uploads/documents/academics/ukrainian/UA_Anti-Corruption_Module_10_Citizen_Participation_in_Anti-Corruption;

“Роль ЗМІ у виявленні та запобіганні корупції” /І. В. Однолько – Питання боротьби зі злочинністю ISSN 2079-6242, Випуск 39 ' 2020, стр. 73-78. Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/220512-Текст 20статті-499362-1-10-20201223](file:///C:/Users/User/Downloads/220512-Текст%20статті-499362-1-10-20201223).

Модуль 4. Система забезпечення доброчесності та протидії корупції на відомчому рівні (Міністерства оборони України та ЗС України)

Тема 1. Організаційно-правові засади впровадження доброчесності та протидії корупції на відомчому рівні

Рівні адміністративно-правового забезпечення доброчесності військових (цивільних) посадових осіб. Впровадження доброчесності та протидія корупційним проявам і ризикам на відомчому рівні. Антикорупційна програма Міністерства оборони України на 2021–2024 рр.

Тема 2. Втілення спеціальними інституціями Міністерства оборони України програмних документів із забезпечення доброчесності та протидії корупції

Система забезпечення доброчесності та протидії корупції МО України. Департаменту з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України – реалізатор в Міноборони антикорупційної політики держави. Характеристика підрозділів системи забезпечення доброчесності та протидії корупції МО України. Співпраця Міністерства оборони України з громадянським суспільством та медіа щодо впровадження доброчесності. Діяльність щодо запобігання та протидії корупції в системі Міноборони в умовах воєнного стану.

Тема 3. Система забезпечення доброчесності та протидії корупції Збройних Сил України

Мета та склад. Управління з питань запобігання та виявлення корупції Збройних Сил України – організатор дотримання антикорупційного законодавства та забезпечення реалізації антикорупційної політики держави у Збройних Силах України. Антикорупційна інфраструктура Збройних Сил України. Основні пріоритети антикорупційної діяльності в Збройних Силах України.

Тема 4. Антикорупційна діяльність та діяльність з впровадження доброчесності у військових частинах.

Роль командира (начальника) – як організатора антикорупційної роботи та впровадження доброчесності у військовому колективі. Функціональні обов'язки командира (начальника) та ключові компетенції у здійсненні заходів протидії корупції у військовій частині. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції. Планування роботи щодо запобігання корупції та впровадження доброчесності. Оцінка стану роботи щодо запобігання корупції у військовій частині. Організація роботи із викривачами корупції. Надання консультаційної допомоги.

Практичне заняття:

Аналіз діяльності та наданих повноважень складових системи забезпечення доброчесності та протидії корупції на відомчому рівні відповідно до розподілу між слухачами.

Усього годин	З них		Заняття під керівництвом лектора (тренера)		
	під керівництвом лектора	самостійні заняття	лекція	практичне заняття	поточний контроль
10	6	4	4	1	1

Питання до контрольного опитування за модулем 4:

1. Рівні адміністративно-правового забезпечення доброчесності військових (цивільних) посадових осіб.
2. Що передбачає впровадження доброчесності та протидія корупційним проявам і ризикам на відомчому рівні..
3. Мета Антикорупційної програми Міністерства оборони України на 2021–2024 рік.
4. Зміст Антикорупційної програми Міністерства оборони України на 2021–2024 рік.
5. Які підрозділи включає система забезпечення доброчесності та протидії корупції Міністерства оборони України
6. Компетенції Департаменту з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України.
7. Департамент внутрішнього аудиту Міністерства оборони України, антикорупційні компетенції.
8. Антикорупційні функції Військової служби правопорядку Збройних Сил України.
9. Департамент юридичного забезпечення Міністерства оборони України, антикорупційна нормотворчість..
10. Громадська антикорупційна рада при Міністерстві оборони України .
11. Основні напрямки роботи з волонтерськими, громадськими організаціями, які надають допомогу Збройним Силам України з питань запобігання корупції.
12. Пріоритетні напрямки роботи щодо запобігання та виявлення корупції в системі Міноборони в умовах воєнного стану.
13. Характеристика складових системи забезпечення доброчесності та протидії корупції Збройних Сил України.
14. Основні завдання Управління з питань запобігання та виявлення корупції Збройних Сил України.
15. Антикорупційна інфраструктура Збройних Сил України.
16. Основні пріоритети антикорупційної діяльності у Збройних Силах України.
17. Відповідальні за стан антикорупційної роботи у військовій частині.
18. Функціональні обов'язки командира (начальника) та ключові компетенції у здійсненні заходів протидії корупції у військовій частині.
19. Дії командира у разі виявлення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення.
20. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції. Функції та компетенції.

Література:

Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України, затверджене Указом Президента України від 30 січня 2019 року № 23/2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23/2019#Text>;

Положення про Міністерство оборони України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 671 у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 р. № 730 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-п#Text>;

Типове положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції, затверджене наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 27.05.2021 № 277/21, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 14 липня 2021 р. за № 914/36536 [Електронний ресурс];

Вимоги Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) щодо організації роботи із запобігання та виявлення корупції в умовах воєнного стану № 20-13/10165-22 від 21.03.2022 з доповненнями від 24.11.2022 № 22-03/24055-22 [Електронний ресурс];

наказ Міністерства оборони України №646 від 24.11.2015 р. "Про утворення системи роботи з питань запобігання корупції в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України"[Електронний ресурс] Режим доступу: офіційний сайт України <https://www.mil.gov.ua/zapobigannya-proyavam-korupczii/normativno-pravovi-akti-informacijni-ta-dovidkovi-materiali.html>;

Антикорупційна програма Міноборони на 2021-2024 роки (затверджена наказом Міноборони від 31.08.2021 №264" [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2021/264_nm.;

Концепція військової кадрової політики в системі Міністерства оборони України на період до 2028 року, затверджена наказом Міністерства оборони України від 27.10.2023 року № 637 Режим доступу: офіційний сайт Міністерства оборони України https://www.mil.gov.ua/content/tenders/koncerscia_kadr_29012024;

Організаційні-методичні вказівки з питань запобігання та виявлення корупції в діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України в умовах воєнного стану в 2024 році, офіційний сайт Міністерства оборони України. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/zapobigannya-proyavam-korupczii/normativno-pravovi-akti-informacijni-ta-dovidkovi-materiali.html>;

Навчально-методичні матеріали для проведення цільового інформування з військовослужбовцями, державними службовцями та працівниками Збройних Сил України до Міжнародного дня боротьби з корупцією (09 грудня) в умовах дії правового режиму воєнного стану 11-20 грудня 2023 року, офіційний сайт Міноборони. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/zapobigannya-proyavam-korupczii/normativno-pravovi-akti-informacijni-ta-dovidkovi-materiali.html>;

Наказ Міністерства оборони України № 248/нм від 28.04.2023 "Про затвердження Положення про Департамент з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України", офіційний сайт Міністерства оборони України. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/zapobigannya-proyavam-korupczii/normativno-pravovi-akti-informacijni-ta-dovidkovi-materiali.html>;

Методичні рекомендації з організації роботи щодо запобігання та виявлення корупції у Збройних Силах України, затвердженні Головнокомандуючим ЗС України від 2019 року;

Візія Управління з питань запобігання та виявлення корупції ЗС України, затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України від 03.02.2024 №20622/С ", офіційний сайт МО України. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/ministry/struktura-generalnogo-shtabu/upravlinnya-z-pitan-zapobigannya-ta-viyavlennya-korupczii.html>;

"Правові інструменти протидії корупції у секторі Безпеки і оборони України: Сутність і особливості" / Пащенко Є.М., Чалий М.Г. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського.

Серія: Публічне управління та адміністрування, Том 33 (72) № 5 2022, стр.122-136.
Режим доступу: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/5_2022/21.

Модуль 5. Свідоме ставлення та дотримання встановлених антикорупційним законодавством обмежень і заборон

Тема 1. Суб'єкти Збройних Сил України, на які поширюється дія Закону України “Про запобігання корупції” та Кодексу доброчесної поведінки та професійної етики

Суб'єкти Збройних Сил України, на які поширюється дія Закону України “Про запобігання корупції” та Кодексу доброчесної поведінки та професійної етики. Обов'язки військової (цивільної) посадової особи щодо повідомлення про порушення вимог законодавства про запобігання корупції.

Тема 2. Несумісні зовнішні інтереси

Обмеження та винятки з них щодо суміщення з іншими видами діяльності військових (цивільних) посадових осіб. Особливості застосування обмежень до військових (цивільних) посадових осіб Збройних Сил України, встановлених у ст. 25 Закону “Про запобігання корупції”, щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності в умовах воєнного стану.

Тема 3. Зловживання офіційною посадою. Дарунки (пожертви)

Зобов'язання військової (цивільної) посадової особи у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди. Обмеження щодо одержання дарунків (пожертв) як ефективний інструмент запобігання виникненню конфлікту інтересів. Зміст, умови, винятки з обмежень щодо одержання дарунків (пожертв). Особливості застосування обмежень, встановлених у ст. 23 Закону “Про запобігання корупції”, щодо розміру подарунків в умовах воєнного стану.

Тема 4. Залишення державної служби. Спільна робота близьких осіб

Встановлені законом обмеження, після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функції держави. Обмеження стосовно спільної роботи близьких осіб. Визначення законодавством поняття близька особа. Дії у разі виникнення обставин, що порушують вимоги щодо спільної роботи близьких осіб. Обов'язки суб'єктів, які претендують на зайняття посад, стосовно повідомлення командування військової частини в якій вони претендують на посаду, про близьких їм осіб, що проходять службу у цій військовій частині.

Тема 5. Конфлікт інтересів

Реальний конфлікт інтересів. Потенційний конфлікт інтересів. Дії військової (цивільної) посадової особи у разі виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів. Заходи зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів.

Тема 6. Перевірка доброчесності (фінансовий контроль та декларування)

Обов'язки військової (цивільної) посадової особи стосовно перевірки її доброчесності. Особливості перевірки доброчесності (фінансового контролю та декларування) в умовах воєнного стану. Військові посадові особи на яких дія Закону в частині зобов'язання подавати декларацію взагалі не поширюється. Особливості декларування майна, отриманого для допомоги Збройним Силам України, здобутого в бою.

Практичне заняття: розбираємо задачі на уникнення конфлікту інтересів та несумісності зовнішніх інтересів.

Усього годин	З них		Заняття під керівництвом лектора (тренера)		
	під керівництвом лектора	самостійні заняття	лекція	практичне заняття	поточний контроль
14	8	6	6	1	1

Питання до контрольного опитування за модулем 5:

1. Суб'єкти Збройних Сил України, на які поширюється дія Закону України "Про запобігання корупції" та Кодексу доброчесної поведінки та професійної етики.

2. Обов'язки військової (цивільної) посадової особи щодо повідомлення про порушення вимог законодавства про запобігання корупції.

3. Особливості застосування обмежень до військових (цивільних) посадових осіб Збройних Сил України, щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності в умовах воєнного стану.

4. Основні відмінності роботи за сумісництвом та суміщенням..

5. Поняття викладацької та наукової діяльності.

6. Особливості застосування обмежень до військових (цивільних) посадових осіб Збройних Сил України, щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності в умовах воєнного стану.

7. Ознаки зловживання посадою.

8. Обов'язки військової (цивільної) посадової особи у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди.

9. Обмеження щодо одержання дарунків (пожертв).

10. Що заборонено особі, стосовно одержання дарунків (пожертв) .

11. Обов'язки особи в разі отримання (отримання пропозиції) одержання дарунків (пожертв).

12. Особливості застосування обмежень щодо розміру подарунків в умовах воєнного стану.

13. Встановлені законом обмеження, після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функції держави.

14. Обмеження стосовно спільної роботи близьких осіб.

15. Дати юридичне визначення поняттю близька особа.

16. Дії у разі виникнення обставин, що порушують вимоги щодо спільної роботи близьких осіб.

17. Відмінності між реальним та потенційним конфліктом інтересів.

18. Функціональні обов'язки командира (начальника) та ключові компетенції у здійсненні заходів протидії корупції у військовій частині.

19. Дії військової (цивільної) посадової особи у разі виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів.

20. Особливості перевірки доброчесності (фінансового контролю та декларування) в умовах воєнного стану.

Література:

Закон України “Про запобігання корупції” № 1700VII від 14 жовтня 2014 р. [Електронний ресурс];

Закон України “Про державну службу” [Електронний ресурс];

Закон України “Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки” від 20 червня 2022 року № 2322-IX [Електронний ресурс];

Виховання доброчесності та боротьба з корупцією в оборонному секторі Збірник прикладів (компендіум) позитивного досвіду/ Женевський центр демократичного контролю над збройними силами (ДКЗС), 2010 рік. Режим доступу: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/UKR_Compendium_Text.pdf;

Порядок формування, ведення та оприлюднення (надання) інформації Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затверджений наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 23.07.2021 № 448/21, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29 липня 2021 р. за № 986/36608» [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0986-21#Text> ;

Порядок перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України “Про запобігання корупції” та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій, затверджений наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 20.08.2021 № 539/21, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06 жовтня 2021 р. за № 1303/36925 [Електронний ресурс]

Режим доступу: [akon.rada.gov.ua/laws/show/z1303-21#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1303-21#Text);

Вимоги Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) щодо організації роботи із запобігання та виявлення корупції в умовах воєнного стану № 20-13/10165-22 від 21.03.2022 з доповненнями від 24.11.2022 № 22-03/24055-22 Режим доступу: сайт МО України https://www.mil.gov.ua/content/corruption/NMM_corruption_12_22.;

Порядок вилучення з відкритого доступу декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затвердженого наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 12.10.2023 №221/23, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 жовтня 2023 р. за N1791/40847 Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1791-23#>;

Методичні рекомендації щодо застосування окремих положень Закону України “Про запобігання корупції” у питаннях запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції від 12.01.2024 №2/НАЗК Режим доступу: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/nazk-onovylo-metodychni-rekomendatsii-schodo-zapobigannya-ta-vregulyuvannya-konfliktu-interesiv/>;

роз'яснення НАЗК №4 від 13.11.2023, з доповненнями №5 від 29.11.2023 та №1 від 10.01.2024 щодо декларування .Режим доступу: <https://cip.gov.ua/ua/news/roz-yasnennya-nazk-11-shodo-finansovoi-dobrochesnosti>;

роз'яснення НАЗК щодо сумісництва від 5 грудня 2022 № 14. Режим доступу:

[https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/Rozyasnennya-02.12.2022-po-sum_snytstvu-25-2](https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/Rozyasnennya-02.12.2022-po-sum_snytstvu-25-2;);

Кодекс доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України , затверджений Міністром оборони України 15 березня 2017 року [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/content/corruption/Codecs.pdf>;

наказ Міністерства оборони України від 29.11.2023 № 715/нм “Про вилучення декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування з відкритого доступу публічної частини Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування” Режим доступу; <https://www.mil.gov.ua/zapobigannya-proyavam-korupczii/deklaruvannya.html>;

Організаційні-методичні вказівки з питань запобігання та виявлення корупції в діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України в умовах воєнного стану в 2024 році ,офіційний сайт МО України. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/zapobigannya-proyavam-korupczii/normativno-pravovi-akti-informacijni-ta-dovidkovi-materiali.html>;

Роз'яснення положень антикорупційного законодавства щодо обмеження спільної роботи близьких осіб. Режим доступу; <https://www.mil.gov.ua/content/other/Anti-Corruption-20Program>;

Методичні рекомендації щодо перевірки факту подання суб'єктами декларування Міністерства оборони України та Збройних Сил України декларацій відповідно до Закону України “Про запобігання корупції” та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій, затверджені начальником відділу з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України (2017 року) Режим доступу; <https://www.mil.gov.ua/content/corruption/recomendation20022017.;>

Окреме доручення Міністра оборони України від 31.10.2023 № 29763/з щодо заходів фінансового контролю. Режим доступу: Сайт Міністерства оборони України режим доступу: https://www.mil.gov.ua/content/corruption/okr_doruchennia.pdf;

Алгоритм роботи посадових осіб Збройних Сил України у разі вчинення корупційних правопорушень, пов'язаних з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди, затверджений начальником Генерального штабу – Головнокомандувачем Збройних Сил України 05 травня 2017 року. Режим доступу: <https://www.cherk-consumer.gov.ua/zapobihannia-koruptsii/alhorytm-dii-pry-vyjavlenni-ta-povidomlenni-pro-koruptsiine-pravoporushennia>;

“Пам'ятка щодо застосування антикорупційного законодавства” /Антимонопольний комітет України, - 2021 рік, 27 сторінок. Режим доступу: <https://amcu.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/pamyatka>;

“Вимоги та обмеження антикорупційного законодавства та відповідальність за його порушення”/ ФДМУ- 2022 рік, 13 сторінок Режим доступу: <https://www.google.com/url?>;

Науково-практичний коментар до Закону України “Про запобігання корупції”/ Банчук О. А., Дудоров О.О., Луцик В. В., Попович В. П., Сорока О. В., Хавронюк М. І., - Координатор проектів ОБСЄ в Україні, 2017 рік, 472 сторінки. Режим доступу: <https://kyiv.dsns.gov.ua/upload/7/7/9/2/3/3/2018-4-10-180309-1613-a5-kommentar-draft-5-final-11>.

Модуль 6. Добросчесність та запобігання корупції

Тема 1. "Корупція як феномен"

Поняття та визначення корупції. Дослідження корупції як явища. Теорії походження та причини корупції. Типи та види корупції. Аспекти корупції. Наслідки корупції. Корупція в українському та глобальному вимірах. Система заходів із запобігання корупції.

Тема 2. Добросчесність, як інструмент протидії корупції.

Корупція та добросчесність: альтернативний дискурс. Етика, добросчесність та антикорупція – питання співвідношення. Нульова толерантність до корупції. Роль громадян у затвердженні стандартів добросчесної поведінки в суспільстві.

Тема 3. Міжнародний досвід із запобігання корупції та впровадження добросчесності

Міжнародний досвід із запобігання корупції та впровадження добросчесності. Моделі запобігання корупції в зарубіжних країнах.

Тема 4. Корупція в збройних силах

Наслідки корупції в збройних силах. Особливості запобігання корупції та підвищення добросчесності у період правового режиму воєнного стану. Безпекові ризики, які впливають на запобігання корупції у Збройних Силах України. Внутрішній контроль, як ефективний засіб запобігання корупції.

Практичне заняття: причини існування корупції в Україні та в Збройних Силах України

Усього годин	З них		Заняття під керівництвом лектора (тренера)		
	під керівництвом лектора	самостійні заняття	лекція	практичне заняття	поточний контроль
10	6	4	4	1	1

Питання до контрольного опитування за модулем 6:

1. Поняття та визначення корупції.
2. Дослідження корупції як явища.
3. Які існують теорії походження та причини корупції?
4. Сутність корупції як соціально-економічного явища, прояви корупції.
5. Аспекти корупції.
6. Наслідки корупції.
7. Система заходів із запобігання корупції.
8. Етика, доброчесність та антикорупція – питання співвідношення.
9. Роль громадян у затвердженні стандартів доброчесної поведінки в суспільстві.
10. Міжнародний досвід із запобігання корупції та впровадження доброчесності .
11. Які існують моделі запобігання корупції в зарубіжних країнах?
12. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції.
13. Наслідки корупції в збройних силах.
14. Які особливості запобігання корупції та підвищення доброчесності у період правового режиму воєнного стану?
15. Невід’ємні умови запобігання корупції військових (цивільних) посадових осіб в період воєнного стану.
16. На чому зосереджується запобігання корупції в Збройних Силах України в період дії воєнного стану?
17. Чинники, які ускладнюють вирішення проблеми запобігання корупції в органах військового управління на соціальному рівні.
18. Які безпекові ризики впливають на проблему запобігання корупції у Збройних Силах України?
19. Поняття корупційних ризиків.
20. Заходи внутрішнього контролю корупційних ризиків за основними сферами їх впливу.

Література:

- Про запобігання корупції: Закон України № 1700VII від 14 жовтня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/170018> ;*
- Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>;*
- Конвенція ООН проти корупції(ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006 року №251-V) [Електронний ресурс];*
- Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності [Електронний ресурс];*
- Резолюція 51/59 Генеральної Асамблеї ООН: Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб[Електронний ресурс];*
- Конвенція Ради Європи про кримінальну відповідальність за корупцію(ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006 року №252-V) [Електронний ресурс] ;*
- Конвенція Ради Європи про цивільно-правову відповідальність за корупцію(ратифікована Законом України від 16 березня 2005 року №2476-IV) [Електронний ресурс];*
- Виховання доброчесності та боротьба з корупцією в оборонному секторі Збірник прикладів (компендіум) позитивного досвіду/ Женевський центр демократичного контролю над збройними силами (ДКЗС), 2010 рік. Режим доступу: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/UKR_Compendium_Text.pdf;*

Антикорупційна програма Міноборони на 2021-2024 роки (затверджена наказом Міноборони від 31.08.2021 №264" [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2021/264_nm.](https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2021/264_nm.;);

Порядок організації в системі МО України внутрішнього контролю та управління ризиками, затвердженого наказом МОУ від 02.04.2019 № 145 [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://www.mil.gov.ua/content/pdf/vnytr_control/n145_020419](https://www.mil.gov.ua/content/pdf/vnytr_control/n145_020419;);

Організаційні-методичні вказівки з питань запобігання та виявлення корупції в діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України в умовах воєнного стану в 2024 році, офіційний сайт Міністерства оборони України. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/zapobigannya-proyavam-korupczii/normativno-pravovi-akti-informacijni-ta-dovidkovi-materiali.html>;

“Поняття, види, форми корупції”/Офіс доброчесності НАЗК, Антикорупційна енциклопедія. Режим доступу: <https://prosvita.nazk.gov.ua/encyclopedia/ponyattya-koruptsiyi/>;

“Поняття, ознаки, та види корупції”/ Дмитро Слинко, Каленіченко Л., Право і безпека. 2022. № 1 (84), - стор. 39-46. Режим доступу: <file:///C:/Users/User/Downloads/565-Article 20Text-1550-1-10-20220507>;

Запобігання корупції у приватному секторі: монографія / [Б.М. Головкін, В.С. Батургарєєва, О.В. Новіков та ін.]; за заг. ред. Б.М. Головкіна. – Харків: Право, 2020. – 286 ;

Доброчесність, як інструмент протидії корупції» / А.БАХАЄВА, О. ІВАНЧЕНКО, Протидія корупції: правове регулювання і практичний досвід : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 28 жовт. 2022 р.). – Харків : ХНУВС, 2022. – С. 39-41. Режим доступу: <https://univd.edu.ua/science-issue/issue/5799>;

Зарубіжний досвід запобігання та протидії корупції в країнах Азії та перспективи його використання в Україні / С. Шатрава, К. Чишко, “Держава та регіони”, 2023 рік, 348-353 стор. Режим доступу/ http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/1_2023/57;

Сім найоригінальніших методів боротьби з корупцією / Мізрах І. А. Антикорупційний портал, - 2021 рік. Режим доступу: <https://www.acrc.org.ua/ua/news-andevents/articles/all/7-najoriginalnishix-metodivborotbi-z-korupczieyu.html>.

Модуль 7. Порядок дій у разі виявлення (отримання) інформації про вчинення корупційного або пов'язаного із корупцією правопорушення здійсненого військовою (цивільною) посадовою особою

Тема 1. Культура викривання корупції та вплив викривачів на запобігання корупції в ЗС України

Викривачі. Про що має повідомити викривач. Способи для подання повідомлень про корупцію та/ або пов'язане з корупцією правопорушення. Права викривача. Єдиний портал повідомлень викривачів. Гарантії захисту викривачів за законодавством України. Робота з викривачами корупції, забезпеченні їх прав та гарантій захисту під час дії режиму воєнного стану.

Тема 2. Дії посадових осіб у разі виявлення (отримання) інформації про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення.

Вимоги до звернень (повідомлень) про порушення вимог Закону про запобігання корупції та строки їх розгляду.. Алгоритм дій посадових осіб у разі виявлення (отримання) інформації про вчинення корупційного або пов'язаного із корупцією правопорушення. Етапи стандартної процедури розгляду повідомлень про корупцію. Проведення службового розслідування за зверненнями (повідомленнями) про вчинення корупційного або пов'язаного із корупцією правопорушення. Відсторонення від виконання повноважень. Доповіді, донесення про кримінальні правопорушення, адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, порушення військової дисципліни та їх облік у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України

Практичне заняття: Відпрацювання схеми стандартної процедури розгляду повідомлень про корупцію.

Усього годин	З них		Заняття під керівництвом лектора (тренера)		
	під керівництвом лектора	самостійні заняття	лекція	практичне заняття	поточний контроль
6	4	2	2	1	1

Питання до контрольного опитування за модулем 7:

1. Особа, яка надає допомогу в запобіганні і протидії корупції .
2. Про що має повідомити викривач?
3. Поняття корупційного діяння, що містить ознаки корупції.
4. Пов'язане з корупцією діяння, що не містить ознаки корупції. Порядок повідомлення.
5. Внутрішні канали повідомлення про корупцію.
6. Регулярні (зовнішні) канали повідомлення.
7. Яким чином здійснюється публічне розкриття корупції?
8. Вимоги до звернень (повідомлень) про порушення вимог Закону про запобігання корупції.
9. Строки розгляду звернень (повідомлень) про порушення вимог Закону про запобігання корупції.
10. Алгоритм дій посадових осіб у разі виявлення (отримання) інформації про вчинення корупційного або пов'язаного із корупцією правопорушення
11. Що включає етап з'ясування, чи відповідає отримане повідомлення за своїм змістом вимогам законодавству.
12. Схему стандартної процедури розгляду повідомлень про порушення вимог Закону про запобігання корупції.
13. Порядок проведення службового розслідування за зверненнями (повідомленнями) про вчинення корупційного або пов'язаного із корупцією правопорушення.
14. Механізм відсторонення від виконання повноважень за корупційні правопорушення.
15. Порядок доповіді, донесення про скоєння корупційного правопорушення, або правопорушення пов'язаного з корупцією.
16. Облік корупційних правопорушень.
17. Забезпеченні прав та гарантій захисту викривачів.
18. Які особливості роботи з викривачами корупції під час дії режиму воєнного стану?
19. Що таке Єдиний портал повідомлень викривачів?
20. Які права має викривач?

Література:

- Про запобігання корупції: Закон України № 1700VII від 14 жовтня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/170018> ;*
- Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>;*
- Дисциплінарний статут Збройних Сил України. [Електронний ресурс];*
- Положенням про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженого указом Президента України від 10 грудня 2008 року №1153/2008. [Електронний ресурс];*
- Кримінальний процесуальний кодекс України[Електронний ресурс];*
- Кримінальний кодекс України[Електронний ресурс];*
- Кодекс України про адміністративні правопорушення[Електронний ресурс];*
- Закон України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві[Електронний ресурс];*
- Антикорупційна програма Міноборони на 2021-2024 роки (затверджена наказом Міноборони від 31.08.2021 №264" [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2021/264_nm.;*
- Порядок проведення службового розслідування у Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 21 листопада 2017 року № 608 Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1503-17#Text>;*

“Інструкції з надання доповідей і донесень про події, кримінальні правопорушення, військові адміністративні правопорушення та адміністративні правопорушення, пов’язані з корупцією, порушення військової дисципліни та їх облік у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту”, затвердженої наказом Міністерства оборони України від 29 листопада 2018 року № 604, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 20 грудня 2018 року за № 1451/32903, [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1451-18#Text>;

Організаційні-методичні вказівки з питань запобігання та виявлення корупції в діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України в умовах воєнного стану в 2024 році, офіційний сайт Міністерства оборони України. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/zapobigannya-proyavam-korupczii/normativno-pravovi-akti-informacijni-ta-dovidkovi-materiali.html>;

Методичні рекомендації з організації роботи щодо запобігання та виявлення корупції у Збройних Силах України, затвердженні Головнокомандуючим ЗС України від 2019 року;

Викривачі корупції/Офіс доброчесності НАЗК. Веб-сайт. Режим доступу: <https://nazk.gov.ua/uk/metodychni-rekomendatsiyi/>;

Викривачам корупції/ Офіс доброчесності НАЗК. Веб-сайт. Режим доступу: <https://wiki.nazk.gov.ua/category/vykryvachi-koruptsiyi/>;

Викривачі корупції/ Денис Терещенко, Юридична газета, 2023 рік. Режим доступу: <https://yur-gazeta.com>;

Викривачі корупції та гарантії їх захисту за законодавством України/ Офіційний портал Верховної Ради України,- 2019 рік, 13 сторінок. Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/61609.pdf>.

Модуль 8. Відповідальність за порушення встановлених антикорупційним законодавством морально-етичних норм поведінки, вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією

Тема 1. Кримінальна та цивільно-правова відповідальність за вчинення корупційних правопорушень

Поняття корупційного злочину. Кримінальна відповідальність за корупційні злочини, вчинені шляхом зловживання службовим становищем. Безумовно корупційні злочини. Цивільно-правова відповідальність за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень. Відшкодування шкоди завданої внаслідок корупційного правопорушення.

Тема 2. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані із корупцією. Дисциплінарна відповідальність.

Порядок застосування адміністративної відповідальності. Порядок розгляду справ про адміністративні корупційні правопорушення. Перелік правопорушень, пов'язаних із корупцією за вчинення яких передбачено адміністративну відповідальність.

Застосування дисциплінарної відповідальності, як виду юридичної відповідальності. Перелік правопорушень, пов'язаних із корупцією, за вчинення яких може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності.

Практичне заняття: розбираємо задачі щодо притягнення до юридичної відповідальності за порушення встановлених антикорупційним законодавством морально-етичних норм поведінки, вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Усього годин	З них		Заняття під керівництвом лектора (тренера)		
	під керівництвом лектора	самостійні заняття	лекція	практичне заняття	поточний контроль
6	4	2	2	1	1

Питання до контрольного опитування за модулем 8:

1. Поняття корупційного злочину. Одночасне застосування кількох видів відповідальності.
2. Кримінальна відповідальність за корупційні злочини, вчинені шляхом зловживання службовим становищем.
3. Дати характеристику безумовно корупційним злочинам.
4. Цивільно-правова відповідальність за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.
5. Відшкодування шкоди завданої внаслідок корупційного правопорушення.
6. Який порядок відшкодування моральної шкоди завданої внаслідок корупційного правопорушення?
7. Одночасне застосування кількох видів відповідальності.
8. Порядок застосування адміністративної відповідальності.
9. Склад адміністративного правопорушення, пов'язаного із корупцією.
10. Адміністративне стягнення за правопорушення, пов'язані з корупцією.
11. Строки накладення адміністративного стягнення за вчинення корупційного правопорушення.
12. Порядок розгляду справ про адміністративні корупційні правопорушення.
13. Перелік правопорушень, пов'язаних із корупцією за вчинення яких передбачено адміністративну відповідальність.
14. Притягнення осіб до відповідальності за порушення вимог фінансового контролю.
15. Притягнення до відповідальності за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
16. Застосування дисциплінарної відповідальності, як виду юридичної відповідальності.
17. Відомості про накладення дисциплінарного стягнення за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення.
18. Перелік правопорушень, пов'язаних із корупцією, за вчинення яких може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності.
19. Які особливості притягнення до дисциплінарної відповідальності особи, яка порушує встановлені антикорупційним законодавством морально-етичні норми поведінки?

Література:

Про запобігання корупції: Закон України № 1700VII від 14 жовтня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/170018> ;
Дисциплінарний статут Збройних Сил України. [Електронний ресурс];
Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]
Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс];
Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс];
Порядок проведення службового розслідування у Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 21 листопада 2017 року № 608. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1503-17#Text>;
“Інструкції з надання доповідей і донесень про події, кримінальні правопорушення, військові адміністративні правопорушення та адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, порушення військової дисципліни та їх облік у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту”, затвердженої наказом Міністерства оборони України від 29 листопада 2018 року № 604, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 20 грудня 2018 року за № 1451/32903, [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1451-18#Text>;

Методичні рекомендації з організації роботи щодо запобігання та виявлення корупції у Збройних Силах України, затвердженні Головнокомандуючим ЗС України від 2019 року;

Відповідальність за корупційні правопорушення / навч. посіб. В 42 Є. О. Алісов, В. В. Мартиновський, В. Я. Настюк, О. М. Шевчук. – Х. : Юрайт, 2017. – 168 с. Режим доступу: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/14824/1/Alisov_Martunovskiy_Nastuk_Shevchuk_2017;

Поняття та види корупційних правопорушень, за вчинення яких установлено кримінальну відповідальність / Сергій Миколайович ГУСАРОВ, Особливості застосування антикорупційного законодавства: від розслідування до вироку суду. Харків, 2019, - стор. 52-56. Режим доступу: [https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/17_10_2019:](https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/17_10_2019)

Кримінальна відповідальність за корупцію/ Олександр Калітенко, Трансперенсі Інтернешнл Україна, -2023 рік. Режим доступу: [https://ti-ukraine.org/news/kryminalna-vidpovidalnist-za-koruptsiyu/;](https://ti-ukraine.org/news/kryminalna-vidpovidalnist-za-koruptsiyu/)

Юридична відповідальність за корупційні правопорушення. Законодавство, актуальна судова практика, коментарі, роз'яснення, міжнародний досвід/ Дрозд Валентина Георгіївна , Дрозд Олексій Юрійович , Журавльов Дмитро Володимирович, Петков Сергій Валерійович , – Київ : «Центр учбової літератури», 2022. – 442 стор. Режим доступу: <https://jurkniga.ua/contents/yuridichna-vidpovidalnist-za-koruptsiyni-pravoporushennya-zakonodavstvo-aktualna-sudova-praktika-komentari-rozlyasnennya-mizhnarodniy-dosvid.;>

Підстави та порядок притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією/ WikiLegalAid. Режим доступу: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Підстави_та_порядок_притягнення_до_адміністративної_відповідальності_за_правопорушення,_пов%27язані_з_корупцією;

Адміністративна відповідальність за правопорушення пов'язані із корупцією/К. Бугайчук, О. Безпалова, Харків: ХНУВС, 2016. - 100 с. Режим доступу: [https://dspace.univd.edu.ua/items/7188f2bc-7018-4eed-8d6e-07df1c244933.](https://dspace.univd.edu.ua/items/7188f2bc-7018-4eed-8d6e-07df1c244933)

Модуль 9. Впровадження доброчесності та скорочення корупційного потенціалу у діяльності Збройних Сил України у період правового режиму воєнного стану

Тема 1. Питання впровадження доброчесності та скорочення корупційного потенціалу в діяльності щодо належного використання фінансових і матеріальних ресурсів

Усунення умов корупційних ризиків в діяльності щодо належного використання фінансових і матеріальних ресурсів. Запобігання корупційним ризикам в проведенні процедур закупівель. Зменшення корупційних ризиків в питаннях використання земель оборони. Зменшення корупційних ризиків в питаннях забезпечення житлом військовослужбовців та його розподілі.

Тема 2. Питання впровадження доброчесності та скорочення корупційного потенціалу у боротьбі з вимаганням, отриманням неправомірної вигоди (хабарництвом), зловживанням впливом та службовим становищем.

Основні напрямки боротьби з вимаганням, отриманням неправомірної вигоди (хабарництвом), зловживанням впливом та службовим становищем. Контроль за діяльністю ТЦК та СП, ВЛК. Зменшення корупційних ризиків в питаннях забезпечення житлом військовослужбовців та його розподілі

Тема 3. Питання впровадження доброчесності та скорочення корупційного потенціалу щодо військової кадрової політики. Доброчесність в контексті участі в міжнародних військових операціях (місіях)

Корупційні ризики в кадрових питаннях. Ризики та засоби їх зниження в окремих сферах кадрового менеджменту. Впровадження аспектів доброчесності військової кадрової політики. Питання доброчесності в контексті участі в міжнародних військових операціях (місіях).

Практичне заняття: Формування програми впровадження доброчесності та скорочення корупційного потенціалу в діяльності ЗС України (за напрямками діяльності).

Усього годин	З них		Заняття під керівництвом лектора (тренера)		
	під керівництвом лектора	самостійні заняття	лекція	практичне заняття	поточний контроль
8	5	3	3	1	1

Питання до контрольного опитування за модулем 9:

1. Усунення умов для виникнення корупційних ризиків в діяльності щодо належного використання фінансових і матеріальних ресурсів .
2. Що передбачає запобігання корупційним ризикам в проведенні процедур закупівель?
3. Аналіз потенційних і наявних контрагентів при здійсненні процедур закупівель?
4. Здійснення захисту інтересів замовника при здійсненні процедур закупівель?
5. Аналіз чинників, ідентифікація потенційних корупційних ризиків, шляхи їх усунення.
6. Які вживаються заходи щодо недопущення розкрадання та привласнення зброї, боєприпасів, розтрат військового майна ?
7. Заходи з попередження та своєчасного реагування на корупційні дії під час нарахування та виплати грошового забезпечення?
8. Які корупційні ризики в ході постачання та використання міжнародної допомоги для Збройних Сил України?
9. Системні проблеми та корупційні ризики в питаннях використання земель оборони?
10. Заходи для зменшення корупційних ризиків в питаннях використання земель оборони?
11. Основні заходи у боротьбі з вимаганням, отриманням неправомірної вигоди (хабарництвом), зловживанням впливом та службовим становищем.
12. Система контролю за діяльністю ТЦК та СП, ВЛК.
13. Зловживання під час забезпечення житлом військовослужбовців.
14. Пропозиції щодо мінімізації корупційних ризиків при забезпечення житлом військовослужбовців.
15. Які можуть бути корупційні ризики (форми корупції) в кадрових питаннях ?
16. Які ризики в окремих сферах кадрового менеджменту?
17. Засоби зниження корупційних ризиків в окремих сферах кадрового менеджменту.
18. Шляхи впровадження аспектів доброчесності військової кадрової політики.
19. Які можуть бути корупційні ризики під час місій та операцій?
20. Як обмежити корупційні ризики в місіях та операціях?

Література:

Закон України "Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки" [Електронний ресурс];

наказ Міністерства оборони України №646 від 24.11.2015 р. "Про утворення системи роботи з питань запобігання корупції в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України" [Електронний ресурс] Режим доступу: офіційний сайт МО України <https://www.mil.gov.ua/zapobigannya-proyavam-korupczii/normativno-pravovi-akti-informacijni-ta-dovidkovi-materiali.html>;

Антикорупційна програма Міноборони на 2021-2024 роки (затверджена наказом Міноборони від 31.08.2021 №264 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2021/264_nm.;

Концепція військової кадрової політики в системі Міністерства оборони України на період до 2028 року, затверджена наказом Міністерства оборони України від 27.10.2023 року № 637 Режим доступу: офіційний сайт Міністерства оборони України https://www.mil.gov.ua/content/tenders/koncepcia_kadr_29012024;

Виховання доброчесності та боротьба з корупцією в оборонному секторі Збірник прикладів (компендіум) позитивного досвіду/ Женевський центр демократичного контролю над збройними силами (ДКЗС), 2010 рік. Режим доступу: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/UKR_Compendium_Text.pdf

Організаційні-методичні вказівки з питань запобігання та виявлення корупції в діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України в умовах воєнного

стану в 2024 році, офіційний сайт Міністерства оборони України. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/zarobigannya-proyavam-korupczii/normativno-pravovi-akti-informacijni-ta-dovidkovi-materiali.html>;

Візія Управління з питань запобігання та виявлення корупції ЗС України, затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України від 03.02.2024 №20622/С, офіційний сайт Міністерства оборона України. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/ministry/struktura-generalnogo-shtabu/upravlinnya-z-pitan-zarobigannya-ta-viyavlennya-korupczii.html>;

Самооцінка стану виконання розбудови доброчесності звіт за результатами експертного аналізу в Україні /НАТО, 2020 рік, - 111 стор. Режим доступу: https://www.mil.gov.ua/content/corruption/Zvit_ekspert_analiz;

Нові стандарти: Міноборони ліквідує ризики проявів корупції під час закупівель для Збройних Сил України - як працює це рішення/ 2024 рік. Режим доступу: <https://rubryka.com/2024/02/15/zakupivel-dlya-zsu/>;

Корупція в публічному секторі/ Навчальні інструменти для викладачів і фахівців Серія модулів УНЗ ООН з протидії корупції, Модуль 4 , 2020 рік, - 48 стор. Режим доступу: [https://grace.unodc.org/grace/uploads/documents/academics/ukrainian/UA_Anti-Corruption_Module_4_Public_Sector_Corruption](https://grace.unodc.org/grace/uploads/documents/academics/ukrainian/UA_Anti-Corruption_Module_4_Public_Sector_Corruption;);

Забезпечення житлом військовослужбовців та членів їхніх сімей: як мінімізувати корупційні ризики/ НАЗК, 2022 рік. Режим доступу: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/zabezpechennya-zhytлом-vijskovosluzhbovtsiv-ta-chleniv-yihnih-simej-yak-minimizuvaty-koruptsijni-ryzyky/>;

Топ-10 корупційних ризиків під час забезпечення житлом військовослужбовців та шляхи їх подолання/ НАЗК, 2022 рік, - 47 сторінок. Режим доступу: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/11/77f56bcb-3dbf-4508-8d3b-e00a53e6e758>;

Особливості відносин власності на землі оборони України. Корупційні ризики у процедурах реєстрації земель оборони / Аналітична записка, Урядово-громадська ініціатива "Разом проти корупції", 2018 рік, - 18 стор. Режим доступу: https://www.rpk.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/01-Analitychka_zemli-oborony_final-vidredagovano;

НАЗК розробило шлях подолання понад 30 корупційних схем у земельній сфері/НАЗК, 2021. Режим доступу: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/nazk-rozrobilo-shlyah-podolannya-ponad-30-koruptsijnyh-shem-u-zemelnij-sferi/>;

Пропонуємо рішення для зниження корупційних ризиків за ключовими напрямками Міноборони/ НАКО, 2020 рік. Режим доступу: <https://nako.org.ua/news/proponuiemo-rishennia-dlia-znyzhennia-koruptsiynykh-ryzykiv-za-kliuchovymy-napriamkaty-minoborony>;

Ефективне врядування та виховання доброчесності у секторі безпеки та оборони/ Освітня дисципліна програми виховання доброчесності НАТО, 2020 рік, - 63 стор. Режим доступу: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2021/2/pdf/210202-BI-Reference-Curriculum-UKR.

Модуль 10. Формування доброчесної поведінки та нульової толерантності до корупції

Тема 1. Виховання доброчесної поведінки та нульової толерантності до корупції

Складові формування доброчесної поведінки та нульової толерантності до корупції. Організаційні питання (корпоративна організаційна культура), як складова виховання доброчесності. Професійний етикет, як засіб протистояння корупційному ризику. Поради щодо доброчесної поведінки в організаційній діяльності військової (цивільної) посадової особи. Роль командира (начальника) стосовно формування у підлеглих доброчесної поведінки та нульової толерантності до корупції. Гендерні аспекти у формуванні доброчесності у Збройних Силах України.

Тема 2. Навчання, як засіб формування доброчесної поведінки та нульової толерантності до корупції

Формування кадрового потенціалу антикорупційної інфраструктури у Збройних Силах України. Підвищення кваліфікації уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції у Збройних Силах України. Зміцнення цілісності й доброчесності через навчальні курси, дослідження та аналіз.

Практичне заняття: “Як сформувати доброчесну поведінку та нульову толерантність до корупції в Збройних Силах України?”

Усього годин	З них		Заняття під керівництвом лектора (тренера)		
	під керівництвом лектора	самостійні заняття	лекція	практичне заняття	поточний контроль
6	4	2	2	1	1

Питання до контрольного опитування за модулем 10:

1. Що включає процес формування доброчесної поведінки та нульової толерантності до корупції?
2. Елементи корпоративної (організаційної) культури військової (цивільної) посадової особи.
3. Організаційна структура, як елемент корпоративної культури.
4. Раціональний розподіл функцій і повноважень, як ефективний інструмент будування цілісності й виховання доброчесності.
5. Механізми горизонтальної координації, процес прийняття рішень, їх роль у формуванні доброчесної поведінки.
6. Професійний етикет, як засіб протистояння корупційному ризику.

7. Стандарти морально-етичної складової в організаційній діяльності.
8. Поради щодо доброчесної поведінки в організаційній діяльності військової (цивільної) посадової особи.
9. Командир (начальник) приклад для своїх підлеглих стосовно формування у них доброчесної поведінки та нульової толерантності до корупції.
10. Навчання та інформування про небезпеку корупції, як захід виховання доброчесності.
11. Впровадження організаційних заходів для запобігання корупції та виховання доброчесності.
12. Застосування новітніх організаційних заходів управління персоналом.
13. Контроль як спосіб керівництва.
14. Дати характеристику гендерним аспектам в проведенні політики формування доброчесності.
15. Інтеграція питань "Жінки, мир і безпека" в робочі механізми НАТО щодо доброчесності в країнах-членах НАТО.
16. Напрямки формування кадрового потенціалу антикорупційної інфраструктури у Збройних Силах України.
17. Етапи формування системи підготовки фахівців для антикорупційної інфраструктури.
18. Що включає система підвищення кваліфікації уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції у Збройних Силах України?
19. Зміцнення цілісності й доброчесності через навчальні курси, дослідження та аналіз.

Література:

Закон України "Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки" [Електронний ресурс];

наказ Міністерства оборони України №646 від 24.11.2015 р. "Про утворення системи роботи з питань запобігання корупції в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України"[Електронний ресурс] Режим доступу: офіційний сайт Міністерства оборони України <https://www.mil.gov.ua/zapobigannya-proyavam-korupczii/normativno-pravovi-akti-informacijni-ta-dovidkovi-materiali.html>;

Антикорупційна програма Міноборони на 2021-2024 роки (затверджена наказом Міноборони від 31.08.2021 №264" [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2021/264_nm.](https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2021/264_nm.;);

Виховання доброчесності та боротьба з корупцією в оборонному секторі Збірник прикладів (компендіум) позитивного досвіду/ Женевський центр демократичного контролю над збройними силами (ДКЗС), 2010 рік. Режим доступу: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/UKR_Compendium_Text.pdf

Організаційні-методичні вказівки з питань запобігання та виявлення корупції в діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України в умовах воєнного стану в 2024 році ,офіційний сайт МО України. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/zapobigannya-proyavam-korupczii/normativno-pravovi-akti-informacijni-ta-dovidkovi-materiali.html>;

Візія Управління з питань запобігання та виявлення корупції ЗС України, затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України від 03.02.2024 №20622/С ", офіційний сайт МО України. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/ministry/struktura-generalnogo-shtabu/upravlinnya-z-pitan-zapobigannya-ta-viyavlennya-korupczii.html>;

Правові основи виховання доброчесності та міжнародні стандарти/ Цілісність сектору безпеки, The Geneva Centre for Security Sector Governance (DCAF), - 2024 рік. Режим доступу: <https://securitysectorintegrity.com/uk/>;

Стратегія формування нульової толерантності до корупції/ Офіс НАЗК, 2022 рік, 54 стор. Режим доступу: <https://prosvita.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Strategiya-formuvannya-nulovoyi-tolerantnos;>

Посібник з формування організаційної культури на публічній службі/ Національне агентство України з питань державної служби при сприянні ОБСЄ в Україні, 2022 рік. – стор. 167 Режим доступу:

https://nads.gov.ua/storage/app/sites/5/human%20resources/Посібник_з_формування_організаційної_культури;

“Етика публічного службовця як засіб запобігання та протидії корупції”/ Скиданенко Наталія, Національний авіаційний університет, 2020 рік, =127 стор. Режим доступу: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/48214/1/Магістерська_дипломна_робота_Скиданенко_%20Н.Л.;

Правила доброчесної поведінки щодо запобігання корупції/ Пам’ятка для військовослужбовців та цивільного персоналу, НАНГУ, 2023 рік, - 10 стор. Режим доступу: [https://nangu.edu.ua › uploads › files › documenty.](https://nangu.edu.ua/uploads/files/documenty)